

Cookies, špioni na netu

Otázky a odpovědi

Co jsou cookies a jak fungují?

Cookies jsou malé datové soubory vytvořené webovou stránkou, které se přes prohlížeč ukládají do počítače či mobilního telefonu uživatele. Zaznamenávají informace o chování uživatele (resp. jeho zařízení) na webu a slouží k jeho pozdější identifikaci při opětovné návštěvě. Díky cookies si webová stránka pamatuje například **přihlašovací a kontaktní údaje, položky v košíku** nebo **jazykové nastavení** a při pozdější návštěvě tak není nutné vše znovu vyplňovat/nastavovat. Cookies jsou rovněž využívány k **cílení reklamy**. Využívají je provozovatelé webových stránek, neboť díky nim mohou identifikovat cílovou skupinu, které své služby chtějí nabízet. Pokud ji dobře znají, mohou jí zobrazovat nabídky, jež přesně odpovídají jejím zájmům a potřebám, což zvyšuje šanci na úspěšné oslovení ^{100%}.

Jaké výhody a nevýhody uživatelům cookies přinášejí?

Cookies a další personalizovaná komunikace dokážou uživateli zobrazit **relevantnější obsah** odpovídající jeho zájmům a potřebám. Uspodňují také výběr zboží, zásadně zlepšují uživatelské pohodlí při používání internetového prohlížeče nebo orientaci na webové stránce. Personalizace je nicméně možná jen za cenu určité ztráty soukromí. Někteří **odborníci v souvislosti** s přizpůsobováním obsahu konkrétním skupinám uživatelů či jednotlivcům upozorňují také na rizika spojená s omezováním svobodné volby. Konkrétně v případě sociálních sítí pak automatická selekce obsahu vede ke vzniku informačních a sociálních bublin.

Jak lze sběr cookies omezit? Jaké to pak má praktické dopady?

Uživatel si může ve svém prohlížeči ukládání cookies **zablokovat**, čímž však přijde o všechny výhody s nimi spojené. Někteří uživatelé si cookies ze svého počítače pravidelně **vymazávají**. Zobrazování personalizované reklamy je možné upravit také v nastavení svého účtu na Google či Facebooku. Další možností je využívat v prohlížeči tzv. anonymní režim, v němž se neukládá historie prohlížení, soubory cookies, data webů ani informace zadané do formulářů.

Prohlížeče rovněž nabízejí možnost **zablokovat reklamy od konkrétního inzerenta**, případně si instalovat blokovací rozšíření prohlížeče umožňující plošný zákaz zobrazování reklam. Rostoucí fenomén blokování reklam má však negativní dopad na vydavatele obsahu, jejichž příjmy plynou mnohdy pouze z inzerce. Zájmem všech účastníků reklamního procesu (inzerent, agentura, médium) je proto zobrazovat uživatelům pouze relevantní reklamu, která je nebude

obtěžovat a motivovat k používání blokátorů.

Existují různá rozšíření do prohlížečů, která se snaží cookies eliminovat. Je to například

Remove Cookies for Site, tlačítko s obrázkem sušenky – pokud na ně kliknete, odstraní cookies soubory, které jsou svázány s právě navštíveným webem; *Edit This Cookie*, který umožňuje cookies soubory analyzovat, upravovat, selektivně promazávat nebo do nich vepisovat nové informace, nebo *Click&Clean*, který si poradí i s mazáním historie stažených souborů a cookies umí odstranit.

Co se stane, když smažu historii prohlížení? Pomůže to?

Smazáním historie z prohlížeče lze vedle historie procházení odstranit také cookies a jiná data webů. Smazání je možné buď kompletní, nebo za určité časové období. Tím dojde k jednorázovému odstranění cookies z počítače. Při dalším spuštění se cookies začnou opět ukládat.

Jak funguje anonymní prohlížení? Omezím jeho používáním sběr osobních dat?

Anonymní prohlížení umožňuje procházet internet bez ukládání informací o navštívených stránkách a dalším chování uživatele. V anonymním režimu si prohlížeč neukládá historii prohlížení, soubory cookie, data webů ani informace zadané do formulářů. V praxi se tak uživateli například nepředvyplňují formuláře, url adresy, přihlašovací jména/hesla apod. Prohlížeč si vedle historie prohlížení nepamatuje ani seznam stažených souborů, byť samotné stažené soubory a vytvořené záložky jsou zachovány. Cookies se v anonymním režimu ukládají jen dočasně (odděleně) a při zavření okna prohlížeče jsou z počítače vymazány.

Jaký má sběr dat o uživateli zákonné rámce?

Provozovatelé webových stránek by měli uživatele **informovat**, že jejich web cookies ukládá, a mají povinnost získat od něj k využívání cookies **souhlas**. Za ten se nicméně považuje i samotné nastavení prohlížeče, ve kterém uživatel ukládání cookies nezablokoval. Zákon dává spotřebitelům také právo na přístup k jejich údajům. Každá firma by měla uživateli na vyžádání sdělit, které údaje o něm zpracovává, za jakým účelem a komu dalšímu je poskytuje. **Obecné nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR)** specifikuje také právo „být zapomenut“, tzn. požádat o vymazání všech údajů, které o něm společnost shromáždila. To by měly společnosti také dodržet v případě, kdy spotřebitel svůj souhlas se zpracováním osobních údajů odvolá.

Došlo k nějakému velkému zneužití cookies?

Velké kauzy zneužití či úniku osobních dat se týkají většinou jiného typu osobních dat, než jsou cookies. (Například osobní údaje uživatelů sociálních sítí, kontaktní údaje z firemních zákaznických databází apod.). Konkrétně u cookies k takovému zneužití nedochází.

Otázky vypracoval Michal Kříž, PR a marketingový konzultant

Odkazy:

Článek popisující obchodní model Facebooku (ENG)

www.feedough.com/facebook-business-model-makes-money/

Více informací o ochraně osobních údajů v souvislost s platností evropského Obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR)

www.gdpr.cz

Doporučená literatura:

PARKER, G.; VAN ALSTYNE, M.; CHOUDARY, S. P.: Platform revolution: how networked markets are transforming the economy and how to make them work for you. W. W. NORTON & COMPANY, New York 2016.

Poslední aktualizace: 4/2020